

2018-ŲJŲ METŲ BRANDOS EGZAMINŲ ORGANIZAVIMAS IR VYKDYMAS KAUNO MIESTE

Dr. Vilija Adaškevičienė

2018-01-25

POKYČIAI 2018 M. BRANDOS EGZAMINŲ TVARKARAŠTYJE

- 2017-2018 mokslo metai, palyginti su praėjusiais, yra pailginti 10 darbo dienų. Šis pokytis sąlygojo ir brandos egzaminų tvarkaraščio sudarymo principus. Numatyta **9 egzaminai šeštadieniais.**
- Priklausomai nuo mokinių egzaminų pasirinkimų gali būti, jog užsienio kalbos (prancūzų), užsienio kalbos **(vokiečių) ir užsienio kalbos (rusų) valstybiniai brandos egzaminai vyks tą pačią dieną.** Tai paaiškės iki 2018 m. kovo mėn. 5 d.

POKYČIAI 2018 M. BRANDOS EGZAMINŲ TVARKARAŠTYJE

- Primename, kad mokiniams, prieš egzamino laikymą šeštadieniais, **suteikiama laisva diena.**
- Rekomenduojame siūlyti mokykloms antrąjį pusmetį **intensyvinti užsienio kalbų, fizikos ir informacinių technologijų mokymąsi**, nes šių dalykų egzaminai pagal tvarkaraštį numatyti gegužės mėnesį, ar naudoti kitas ugdymo planuose numatytas mokymo formas, pavyzdžiui, konsultacijas.

Mokinių supažindinimas su dokumentais

- Turėtų būti ne formalus, o **realus**.
- Dokumentų, su kuriais mokiniai supažindinami pasirašytinai, sąrašas papildytas Valstybinių brandos egzaminų **kriterinio vertinimo nuostatais**.

NEC siūlymai dėl atsakymų į kandidatų klausimus

Mokyklos lygmuo

- mokyklos vadovas **paskiria atsakingus už kandidatų informavimą asmenis**, kurie kandidatus informuoja visais egzaminų vykdymo, vertinimo ir rezultatų gavimo klausimais;
- **informacijos šaltiniai**: BE tvarkos aprašas, tvarkaraščiai, dalykų programos, kriterinio vertinimo nuostatai, vykdymo instrukcijos, KELTO, NEC tinklalapio informacija ir kt.

Mokinių supažindinimas su dokumentais

Savivaldybės lygmuo

- Už egzaminus atsakingas **savivaldybės atstovas** teikia informaciją savivaldybės administruojamų mokyklų kandidatams jų ar jų tėvų **atskirų prašymų ar skundų pagrindu**.

Nacionalinis lygmuo

- Kandidatų egzaminų rezultatai teikiami el. sistema tiesiogiai kandidatui, **informacija teikiama pagal kandidatų raštiškus prašymus dėl nenumatytų atvejų, VBE darbo nevertinimo ar vertinimo, įvertintų darbų pažiūrėjimo ir kitais aktualiais klausimais, kurių galimas sprendėjas yra tik NEC ar ŠMM.**

BRANDOS EGZAMINŲ ORGANIZAVIMO IR VYKDYMO TVARKOS APRAŠO KEITIMŲ PAGRINDAS

2017 m. lapkričio 24 d. švietimo ir mokslo
ministro įsakymas Nr. V-932

Esminiai 2017 m. tvarkos aprašo keitimai:

- Koreguoti terminai, datos ir užduočių pateikimo būdai.

V SKYRIUS

LEIDIMAS LAIKYTI BRANDOS EGZAMINĄ

- 17.1.2. individualaus ugdymo plano dalyko, išskyrus fizikos, informacinių technologijų, menų, muzikologijos, technologijų ir užsienio kalbos (anglų, prancūzų, rusų, vokiečių), brandos egzaminus – iki pagrindinės sesijos šio egzamino datos turinčiam patenkinamą to dalyko metinį įvertinimą;
- 17.1.3. individualaus ugdymo plano fizikos, informacinių technologijų, užsienio kalbos (anglų, prancūzų, rusų, vokiečių), menų, muzikologijos ir technologijų brandos egzaminus;
- 17.2.2. individualaus ugdymo plano dalyko, išskyrus fizikos, informacinių technologijų, užsienio kalbos (anglų, prancūzų, rusų, vokiečių), brandos egzaminus – iki pagrindinės sesijos šio egzamino datos turinčiam patenkinamą to dalyko metinį įvertinimą;
- 17.2.3. individualaus ugdymo plano fizikos, informacinių technologijų, užsienio kalbos (anglų, prancūzų, rusų, vokiečių) brandos egzaminus;

keitimo esmė: pritaikyti prie tvarkaraščio.

VII SKYRIUS

MOKINIŲ SUPAŽINDINIMAS SU DOKUMENTAIS

Papildyta 23.6 papunkčiu:

23.6. su Valstybinių brandos egzaminų kriterinio vertinimo nuostatais: <http://www.nec.lt>“

24. Mokinių supažindinimas su brandos darbo, dalyko brandos egzamino programa, **Valstybinių brandos egzaminų kriterinio vertinimo nuostatais**, šiuo Aprašu, brandos darbo, dalyko brandos egzamino vykdymo instrukcija ir technologijų brandos egzamino technine užduotimi fiksuojamas vidurinio ugdymo mokytojo dienyno arba vidurinio ugdymo dienyno (arba viename iš šių dienynų, sudarytų remiantis elektroninio dienyno duomenimis) skyriuje „Saugaus elgesio ir kiti instruktažai“.

XIV SKYRIUS

DALYKŲ BRANDOS EGZAMINŲ CENTRŲ IR BAZINIŲ MOKYKLŲ SKYRIMAS

49. Vienoje mokykloje tą pačią dieną **skiriamas vienas dalyko** mokyklinio ir (ar) valstybinio brandos egzamino, išskyrus užsienio kalbos (anglų, prancūzų, rusų, vokiečių) egzamino kalbėjimo dalį ir **užsienio kalbos (prancūzų, rusų, vokiečių) klausymo, skaitymo ir rašymo dalis, centras**. Mokykloje, kurioje paskirtas dalyko brandos egzamino centras, brandos egzamino metu ugdomoji veikla nevykdoma, išskyrus brandos darbo pristatymą, technologijų ir menų egzaminą ir kitus atvejus, kai sudarytos sąlygos tenkina egzamino centro patalpų paruošimo reikalavimus ir yra suderintos su savivaldybės administracijos švietimo padalinyje paskirtu atsakingu už brandos egzaminų organizavimo ir vykdymo koordinavimą specialistu. Užsienio kalbos (anglų, prancūzų, rusų, vokiečių) egzamino kalbėjimo dalis vienoje mokykloje tą pačią dieną gali būti vykdoma ne daugiau kaip dviejų kalbų. **Užsienio kalbos (prancūzų, rusų, vokiečių) klausymo, skaitymo ir rašymo dalys tą pačią dieną gali būti vykdomos toje pačioje mokykloje.**

XV SKYRIUS

VALSTYBINIŲ BRANDOS EGZAMINŲ CENTRŲ SKYRIMAS

53. Savivaldybės teritorijoje gali būti skiriama daugiau dalyko valstybinio brandos egzamino centrų, jei kiekviename iš jų turi laikyti ne mažiau kaip 60 kandidatų. **Šis reikalaujamas skaičius netaikomas informacinių technologijų valstybiniam brandos egzaminui. Informacinių technologijų valstybiniam brandos egzaminui taikomas reikalavimas kiekviename iš centrų turėti ne mažiau 14 ne tos mokyklos, kurioje paskirtas centras, kandidatų.**

54. **Visi vienos mokyklos mokiniai ir buvę mokiniai, o bazinių mokyklų ir eksternai, dalyko valstybinį brandos egzaminą laiko viename centre.** Jei savivaldybės teritorijoje nėra valstybinio brandos egzamino centro, kuriame tilptų visi vienos mokyklos mokiniai, buvę mokiniai ir eksternai, jie siunčiami laikyti valstybinio brandos egzamino į du valstybinio brandos egzamino centrus, o duomenų perdavimo sistemoje KELTAS perskiriamas mokinių, buvusių mokinių ir eksternų abėcėlinis sąrašas.

XIX SKYRIUS

REIKALAVIMAI KANDIDATAMS

75.8. rašo tvarkingai ir įskaitomai, galutinį atsakymą parašo tik **juodai rašančiu tušinuku**, nesinaudoja korektūros priemonėmis. Atsakymų lape nerašo su užduotimi nesusijusio teksto ar ženklų, nepiešia piešinių, jeigu to daryti nereikalauja dalyko brandos egzamino užduotis. Jeigu būtina keisti rašiklį, privalo tai pasakyti vykdytojai. Užsienio kalbos (anglų, prancūzų, rusų, vokiečių) ar gimtosios kalbos (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) užduotis atlieka ta kalba, kurios egzaminą jie laiko. **Šis punktas netaikomas užsienio kalbos (anglų, prancūzų, rusų, vokiečių) brandos egzamino kalbėjimo daliai.**

Rašiklis VBE

- Egzamine reikia naudotis tik **juodos** spalvos tušinuku, nes nuo 2018 m. palaipsniui bus pereinama prie skenuotų mokinių darbų kopijų vertinimo elektroniniu būdu.
- VBE egzaminų centrai bus aprūpinti pigiausiais atsarginiais juodais tušinukais.

IT VBE egzaminas

Centrų pasirengimas vykdymui (programinė įranga, licencijos, ugdymo procesas)

- įpareigoti mokyklų inžinierius ar už kompiuterių klasių parengimą IT VBE vykdymui atsakingus mokytojus iš anksto (**vėliausia per savaitę nuo IT VBE vykdymo centrų paskelbimo datos**) peržiūrėti ir pateikti būtinų egzaminui vykdyti kompiuterių programų ir operacinių sistemų atnaujinimo poreikius (licencijų skaičius) ŠITC;
- užtikrinti, kad dėl kompiuterių klasių parengimo IT VBE vykdymui kuo mažiau trukdytųsi ugdymo procesas kitų klasių mokiniams - rengti iš anksto po pamokų (**mokytojų siūlymas buvo užtikrinti, kad IT VBE vykdymo savaitę kompiuterių klasės būtų nenaudojamos ugdymo procesui ne ilgiau kaip dvi dienas**)
- sudaryti galimybę po pamokų kitų mokyklų kandidatams laikantiems IT VBE atvykti ir išbandyti vykdymo centre esančius kompiuterius, su kuriais laikys egzaminą.

XXIII SKYRIUS

VYKDYTOJO FUNKCIJOS

91.4. **likus ne daugiau kaip 15 minučių iki brandos egzamino pradžios, kandidatams esant egzamino patalpoje**, pakviečia pirmąjį brandos egzamino vykdymo protokoluose įrašytą kandidatą paliudyti, kad vokas su brandos egzamino užduotimis nepažeistas, t. y. nėra kirpimo ar plėšimo žymių (jeigu vokas nepažeistas, kandidatas pasirašo nurodytoje vietoje vykdymo protokolų abiejuose egzemplioriuose, priešingu atveju kviečiamas vyresnysis vykdytojas), **likus 10 minučių iki egzamino pradžios prakerpa vokus su brandos egzamino užduotimis. Šis punktas netaikomas užsienio kalbos (anglų, prancūzų, rusų, vokiečių) brandos egzamino kalbėjimo daliai;**

Vertintojų registracija

Data: sausio 3 – vasario 2 d.

- VBE kandidatų darbų vertintojų registracija duomenų perdavimo sistemoje KELTAS, taip pat ir užsienio kalbos (anglų, prancūzų, rusų, vokiečių) valstybinio brandos egzamino **kalbėjimo dalies**;
- užsiregistravusių dalyvauti vertinime **vertintojų mokymai virtualioje mokymų aplinkoje**. Detalesnė informacija bus duomenų perdavimo sistemoje KELTAS.

Dėl užsienio kalbų VBE kalbėjimo dalies vertintojų:

- Rekomenduojame į 2018 metų užsienio kalbos (anglų, prancūzų, rusų, vokiečių) egzamino kalbėjimo dalies vertinimą pirmiausia įtraukti tuos dalykų mokytojus, kurie 2012–2017 metais dalyvavo egzamino kalbėjimo dalies vertintojų mokymuose ir kurie turi valstybinių brandos egzaminų kandidatų darbų (raštu ir žodžiu) vertinimo patirties.
- Viename sraute **paraleliai** galėtų dirbti dešimties grupių kandidatų, penkių porų vykdymo ir vertinimo komandos. Tai reiškia, kad per vieną darbo dieną viename egzamino kalbėjimo dalies vykdymo centre daugiausia gali būti egzaminuojama **200 kandidatų**.

XXVI SKYRIUS

KANDIDATŲ BRANDOS EGZAMINŲ DARBŲ VERTINIMAS

104. Pieštuku, **o ne juodai rašančiu tušinuku** ar netvarkingai, neįskaitomai parašyti kandidatų atsakymai vertinami kaip neteisingi, ne tam skirtose vietose parašyti atsakymai visai nevertinami. Kandidatų dalyko brandos egzamino darbai gali būti nevertinami, juose radus necenzūrinių užrašų, piešinių, kitų užrašų ar ženklų, leidžiančių identifikuoti asmenį, ir kt. Brandos darbo aprašas neteikiamas vertinti, jei patikrinus elektroninio sutapimų atpažinimo sistema, neatitinka teksto sutapimo su kitais šaltiniais nustatytų procentinių reikalavimų. **Sprendimą dėl kandidato darbo nevertinimo priima vertinimo komisijos pirmininkas ir surašo aktą, kuriame nurodo nevertinimo ar vertinimo priežastį.**

XXVI SKYRIUS

KANDIDATŲ BRANDOS EGZAMINŲ DARBŲ VERTINIMAS

108. Valstybinių brandos egzaminų kandidatų darbų vertinimo komisijų (toliau – valstybinio brandos egzamino vertinimo komisija), kurias sudaro dalyko mokytojai ir kiti specialistai, **pirmininkus Nacionalinio egzaminų centro direktoriaus teikimu tvirtina švietimo ir mokslo ministras.** Vardinius komisijų sąrašus kasmet tvirtina Nacionalinio egzaminų centro direktorius. Užsienio kalbos (anglų, prancūzų, rusų, vokiečių) kalbėjimo dalies vertintojų vardinius sąrašus savivaldybių administracijų direktorių ar jų įgaliotų asmenų įsteigtuose dalyko egzamino vykdymo centruose – Nacionalinio egzaminų centro direktorius savivaldybių administracijų teikimu sistemoje KELTAS iki Nacionalinio egzaminų centro direktoriaus įsakymu nustatytos datos.

XXVI SKYRIUS

KANDIDATŲ BRANDOS EGZAMINŲ DARBŲ VERTINIMAS

111. Koduotą kandidato darbą (originalą, garso įrašą arba darbo kopiją), klausomą tekstą ar pokalbį vertina ne mažiau kaip du vertintojai, vadovaudamiesi dalyko brandos egzamino užduoties vertinimo instrukcija. Kiekvienas vertintojas gautus taškus pažymi kandidato darbe tam skirtose vietose ir (ar) vertinimo lapuose. Nesutampant pirmojo ir antrojo vertintojų įvertinimams, vertina trečiasis vertintojas. **Prieš pradedant informacinių technologijų valstybinio brandos egzamino vertinimą, kandidatų programavimo dalies atliktys lokaliai patikrinamos sutapimų atpažinimo sistema, skirta aptikti neleistiną programinio kodo kopijavimą.**

XXVI SKYRIUS

KANDIDATŲ BRANDOS EGZAMINŲ DARBŲ VERTINIMAS

118. Mokyklinio brandos egzamino vertinimo komisijos pirmininkas prižiūri vertintojų darbą, užtikrina vertinimo instrukcijos reikalavimų laikymąsi (patikrina kiekvieno vertintojo po vieną ar kelis jo, kaip pirmojo vertintojo, įvertintus darbus). Kilus neaiškumų dėl vertinimo instrukcijos taikymo, mokyklinio brandos egzamino vertinimo komisijos pirmininkas kreipiasi į Nacionalinį egzaminų centrą. Vertintojų pasirašyta vertinimo instrukcija iki einamųjų metų pabaigos saugoma mokykloje, kurioje dirbo mokyklinio brandos egzamino vertinimo komisija. Pasibaigus vertinimui mokyklinio brandos egzamino vertinimo komisijos pirmininkas peržiūri kandidatų vertinimus dalyvaujant bent vienam mokyklinio brandos egzamino vertinimo komisijos nariui, jeigu įvertinimai skirtingi, vadovaudamasis vertinimo instrukcija, priima galutinį sprendimą. Jis užpildo kandidato darbo viršelyje esančią vertinimo lentelę ir pasirašo.

Nacionalinis egzaminų centras vertinimo procese gali laikinai (iki 5 dienų) paimti iš mokyklų mokyklinių brandos egzaminų įvertintus kandidatų darbus. Darbai perduodami savivaldybės administracijos švietimo padalinio atsakingam specialistui. Nacionalinio egzaminų centro direktoriaus įsakymu sudarytos dalykų vertinimo komisijos iš savivaldybių paimtus įvertintus darbus vertina iš naujo. Per tris dienas iš naujo taškais įvertintus darbus Nacionalinis egzaminų centras grąžina savivaldybių, kurių mokyklų kandidatų įvertinti darbai buvo paimti, administracijos švietimo padalinio atsakingam specialistui. Mokyklų dalykų vertinimo komisijos, gavusios iš Nacionalinio egzaminų centro įvertintus darbus, įvertinimus nagrinėja, o komisijų pirmininkai priima sprendimus dėl dviejų skirtingų komisijų įvertinto kandidato darbo rezultato. Jeigu komisijos pirmininkas priima sprendimą neatsižvelgti į Nacionalinio egzaminų centro direktoriaus įsakymu sudarytos dalyko vertinimo komisijos įvertinimą, jis per 3 dienas išsiunčia Nacionalinio egzaminų centro direktoriui išsamų argumentuotą to priežasčių paaiškinimą.

XXVI SKYRIUS

KANDIDATŲ BRANDOS EGZAMINŲ DARBŲ VERTINIMAS

119. Mokyklinio brandos egzamino vertinimo komisijos pirmininkas **pagrindinės sesijos** metu **per tris darbo** dienas (lietuvių kalbos ir literatūros ir gimtųjų kalbų (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) mokyklinių brandos egzaminų vertinimo komisijų pirmininkai – **per septynias darbo** dienas), **pakartotinės sesijos** metu – per **dvi darbo** dienas, lietuvių kalbos ir literatūros ir gimtųjų kalbų (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) mokyklinių brandos egzaminų vertinimo komisijų pirmininkai – per **tris darbo dienas** po brandos egzamino (muzikologijos mokyklinio brandos egzamino vertinimo komisijų pirmininkai – po kiekvienos egzamino dalies) pasirašo duomenų perdavimo sistemoje KELTAS užpildytas ir išspausdintas kandidatų gautų taškų suvestines.

XXVII SKYRIUS

REZULTATŲ SKELBIMAS

127. Pasibaigus muzikologijos mokykliniam brandos egzaminui, jo pagrindinės sesijos rezultatai paskelbiami per **aštuonias darbo dienas**, pasibaigus lietuvių kalbos ir literatūros ir gimtųjų kalbų (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) mokykliniams brandos egzaminams – **per tryliką darbo dienų**. Pakartotinės sesijos rezultatai paskelbiami: pasibaigus muzikologijos mokykliniam brandos egzaminui – **per dvi darbo dienas**, pasibaigus lietuvių kalbos ir literatūros ir gimtųjų kalbų (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) mokykliniams brandos egzaminams – **per keturias darbo dienas**. **Brandos darbo rezultatai skelbiami per 13 darbo dienų nuo brandos darbo vykdymo pabaigos, bet ne vėliau kaip balandžio 4 d.**

XXVIII SKYRIUS

APELIACIJOS DĖL VALSTYBINIŲ BRANDOS EGZAMINŲ VERTINIMŲ

130. Apeliacijos metu darbas peržiūrimas ir vertinamas iš naujo. Kandidatai apeliacijas gali pateikti mokyklos vadovui **per dvi darbo dienas** nuo valstybinio brandos egzamino rezultatų paskelbimo dienos. Atsakingas asmuo duomenų perdavimo sistemoje KELTS užpildo apeliacijų teikimo formą.

131. Apeliantų darbų atrinkimą, pakartotinį jų vertinimą organizuoja ir dalykų apeliacines komisijas iš dalykų specialistų sudaro Nacionalinio egzaminų centro direktorius. Apeliacinei komisijai pateikiami tik koduoti darbai ar jų kopijos. Apeliacijos, nelygu jų skaičius, išnagrinėjamos per 2–3 savaites po to, kai rezultatai paskelbti, bet ne vėliau kaip iki einamųjų metų **liepos 20 dienos**.

132. Apeliantų įvertintų darbų rezultatai teikiami Valstybinių brandos egzaminų vertinimų apeliaciniam komitetui. **Sprendimą dėl kandidato valstybinio brandos egzamino galutinio rezultato priima Valstybinių brandos egzaminų vertinimų apeliacinis komitetas.** Remdamasis Valstybinių brandos egzaminų vertinimų apeliacinio komiteto sprendimu, Nacionalinis egzaminų centras rengia apeliacijų rezultatų protokolus ir skelbia rezultatus kandidatams per kandidatų brandos egzaminų rezultatų demonstravimo sistemą.

133. Apeliacijų rezultatų protokolus Nacionalinis egzaminų centras išsiunčia savivaldybių administracijų švietimo padaliniams iki einamųjų metų **liepos 23 dienos**.

XXVIII SKYRIUS

APELIACIJOS DĖL VALSTYBINIŲ BRANDOS EGZAMINŲ VERTINIMŲ

139. Darbą vertina **iš naujo** ne mažiau kaip du Mokyklinio brandos egzamino įvertinimo apeliacinės komisijos nariai, vertinimą įrašo darbe tam skirtoje vietoje ir pasirašo. Mokyklinio brandos egzamino vertinimo komisijos pirmininkas įrašo galutinį vertinimą darbe, tam skirtoje vietoje, ir pasirašo. Pakeitus įvertinimą, Mokyklinio brandos egzamino įvertinimo komisijos pirmininkas apelianto darbe rašo komentarą. Atsakingo asmens duomenų perdavimo sistemoje KELTAS užpildytus ir išspausdintus mokyklinio brandos egzamino apeliacijų rezultatų protokolus pasirašo Mokyklinio brandos egzamino įvertinimo komisijos pirmininkas.

XXX SKYRIUS

PRAŠYMAI

142. Kandidatai, nesutinkantys su vertinimo komisijos pirmininko sprendimu nevertinti darbo, **per tris dienas po to, kai buvo paskelbtas sprendimas**, mokyklos vadovui, eksternas – bazinės mokyklos vadovui pateikia motyvuotą laisvos formos prašymą pakeisti sprendimą. **Mokyklos vadovas per dvi darbo dienas** prašymą perduoda savivaldybės administracijos švietimo padaliniui.

143. Kandidato prašymas dėl Valstybinio brandos egzamino vertinimo komisijos pirmininko priimto sprendimo nevertinti valstybinio brandos egzamino darbo **per dvi darbo dienas** perduodamas Švietimo ir mokslo ministerijai.

144. Prašymas dėl vyresniojo vykdytojo pateikto siūlymo nevertinti valstybinio brandos egzamino darbo teikiamas Švietimo ir mokslo ministerijai, o prašymas dėl mokyklinio brandos egzamino darbo perduodamas savivaldybės administracijos švietimo padaliniui.

XXXI SKYRIUS ATSAKOMYBĖ

150. Kandidatams, išskyrus rašymo (pieštukus, **juoda spalva rašančius tušinukus**) ir dalyko brandos egzamino vykdymo instrukcijoje nurodytas priemones, draudžiama į brandos egzamino patalpą įsinešti asmeninių daiktų (pvz., mobilųjį telefoną). Asmeniniai daiktai paliekami nurodytoje patalpoje.

Tik juodi rašikliai.

Brandos darbo diegimo kontekstas

- Siekiant sukurti ir įdiegti kaupiamąjo vertinimo sistemą, jau dabar mokykloje pradedamas stiprinti vertinimas, kuris teiktų grįžtamąjį ryšį apie mokinio stipriąsias puses ir padėtų tobulinti silpnąsias, stiprintų mokinio atsakomybę už savo mokymąsi, didintų pasitikėjimą savimi ir teiktų džiaugsmą dėl savo pasiekimų.
- Brandos darbo įvedimas – platesnės mokinių pasiekimų vertinimo peržiūros pradžia.

Brandos darbo bendrieji principai

- **Brandos darbo (BD) tikslas** – ugdyti(s), patikrinti ir įvertinti mokinio dalykines ir bendrąsias kompetencijas, įgytas mokantis pagal vidurinio ugdymo programą.
- **Brandos darbas yra neprivalomas.** Bet jei mokinys pasirinko rengti brandos darbą, jis įtraukiamas į mokinio individualų ugdymo planą **(0,5 valandos jo individualiame ugdymo plane (17 val. pusei metų).**

Pasirinkimai, rengimas, rezultatų panaudojimas

- Abiturientai brandos darbą rengia **spalio–kovo** mėn.
- Iki 2017 m. rugsėjo 18 d. jį rengti **pasirinko 248** mokiniai. Daugiausia mokinių pasirinko rengti **biologijos, istorijos, chemijos** brandos darbus.
- 2018 metais brandos darbo rezultatą numatyta įskaityti stojant į aukštąsias. Jei mokinio brandos darbas iš I ar II konkursinio dalyko bus įvertintas labai gerai (**9–10 įvertinimą**), tai mokiniui konkursiniame bale bus skiriama **papildomai 0,25** balo.

BD rengimo procesas

- Mokiniai, rengiantys BD ir jų vadovai gauna informaciją ir konsultacijas:
- Individualias elektroniniu paštu ir nuo **2017 12 08 KELTE**
- Per Mokytojo TV transliacijas (2)

Nauja BD vykdymo instrukcijos redakcija

Brandos darbo vykdymo instrukcija koreguota atsižvelgiant į jį rengiančių mokinių, brandos darbų vadovų ir mokyklų administracijos atstovų siūlymus. Yra koreguoti šie vykdymo instrukcijos aspektai:

- **Keliomis dienomis yra pratęstas laikas**, per kurį mokinys parengia brandos darbo aprašą (16 punktas).
- Pridedama brandos darbo ir jo aprašo **autentiškumo patvirtinimo forma** (Brandos darbo vykdymo instrukcijos 1 priedas).
- Detaliau ir tiksliau aprašyta brandos darbo **aprašo teksto sutapties su elektroninio sutapimų atpažinimo sistemoje esančiais šaltiniais procedūra**. Ji ypač svarbi tuo atveju, jei mokinio darbo aprašą įkėlus antrą kartą, vėl daugiau kaip 20 procentų aprašo teksto sutampa su kitais šaltiniais. Tokiu atveju aprašas perduodamas Nacionalinio egzaminų centro direktoriaus įsakymu sudarytai plagiato prevencijos dalyko specialistų komisijai (18, 19 punktai).
- Pabrėžiama, kad vertinimo komisijos nariams iki brandos darbo pristatymo datos galima pateikti brandos darbo **aprašą elektroniniu formatu** (22 punktas).
- **Brandos darbo rezultatai skelbiami iki balandžio 4 dienos**. Per laikotarpį nuo brandos darbo pabaigos iki balandžio 4 dienos Nacionalinis egzaminų centras, siekdamas vykdymo ir vertinimo kokybės, gali paimti dalį brandos darbų ir juos įvertinti (38 punktas).

LIETUVIŲ KALBOS IR LITERATŪROS BRANDOS EGZAMINO programos naujos

13.3. prie kiekvienos temos pateikiami **du** jai atskleisti tinkamiausi autoriai, vieną iš kurių **rekomenduojama** pasirinkti; egzamino užduoties sąsiuvinyje nurodomi visi privalomi autoriai, kuriais kandidatas atlikdamas egzamino užduotį taip pat gali remtis.

15.2. analizę privalu susieti su **vieno iš privalomų** autorių kūryba ir literatūriniais (kultūriniais) kontekstais; be to, galima remtis ir asmenine (kultūrine, visuomenine, emocine) patirtimi.

VERTINIMAS

25. Samprotavimo rašinio ir literatūrinio rašinio turinio vertinimas:

25.1. **samprotavimo rašinio temos, problemos supratimo ir argumentavimo, pagrindimo bei literatūrinio rašinio temos supratimo ir kūrinių analizės, interpretavimo kriterijai nulių vertinami** tada, kai mokiniui nepavyko atlikti užduoties, nors akivaizdu, kad jis stengėsi tai padaryti; tokiu atveju rašinys vertinamas toliau pagal kitus kriterijus;

25.2. **nulių visas rašinys** vertinamas tada, kai mokinyss nesirėmė nė vienu iš privalomų autorių arba parašė rašinį savo sugalvota tema; tokiu atveju rašinys toliau pagal kitus kriterijus nevertinamas.

Lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino vykdymo naujovės

EGZAMINUI REIKALINGOS PRIEMONĖS

- ne mažiau kaip vienas dabartinės lietuvių kalbos žodynas grupės keturiolikai kandidatų;
- ne mažiau kaip vienas dvikalbis žodynas mokyklų tautinės mažumos mokomąja kalba trims grupės kandidatams;
- **ne mažiau kaip du kompiuteriai grupės keturiolikai kandidatų.**

Lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino vykdymo naujovės

PRIEMONĖS, KURIOMIS GALI NAUDOTIS KANDIDATAI

- rašymo priemonės (**juodai rašantis (-ys) tušinukas (-ai)**), pieštukas), trintukas;
- dabartinės lietuvių kalbos žodynai ir dvikalbiai žodynai mokyklų tautinių mažumų mokomąja kalba kandidatams;
- **suskaitmeninti privalomų programos autorių kūriniai.**

Lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino vykdymo naujovės

- **Privalomų programinių autorių kūriniai elektroniniu formatu** bus pateikti mokykloms **per duomenų perdavimo sistemą KELTAS** prieš egzamino vykdymą (konkretų laiką paskelbsime vėliau). Egzamino vykdymo **centro administratorius** prieš egzaminą turės pasirūpinti, kad programiniai kūriniai būtų įkelti iš duomenų perdavimo sistemos KELTAS į paruoštus egzamino metu kandidatams naudoti kompiuterius.
- Šis programinių autorių kūrinių **rinkinys bus sudaromas dabar viešai prieinamos elektroninės lietuvių kalbos ir literatūros chrestomatijos 11–12 klasėms pagrindu**, pašalinus iš jos netinkamą egzaminui medžiagą. Chrestomatiją 11–12 klasėms galima parsisiųsti nemokamai iš Ugdymo plėtotės centro interneto svetainės puslapio:

<http://www.upc.smm.lt/naujienos/chrestomatija/>.

Lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino vykdymo naujovės

- Vienas stalas dviem kompiuteriams turi būti pastatytas patogiai kandidatams pasiekiamoje vietoje, kurioje būtų užtikrinamas energijos šaltinis; kompiuteris turi **būti visiškai atjungtas nuo kompiuterinio tinklo, neturėti interneto prieigos;**
- Ruošiant kompiuterį svarbu, kad būtų pajungta kompiuterinė pelė; jame būtų operacinė sistema *Windows XP, 7, 8, 8.1, 10* arba lygiavertė; programinė įranga, atidaranti PDF formato bylas, pvz.: *Adobe Acrobat Reader, Foxit Reader* arba kita lygiavertė; būtų sukurtas naujas vartotojas, turintis **prieigą tik prie privalomų programos autorių kūrinių;**
- **Kiekvienas kandidatas iš viso gali naudotis kompiuteriu ne ilgiau kaip 20 min.;**

Lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino vykdymo naujovės

- **10 val.** vykdytojas paskelbia, kad kandidatai gali naudotis kompiuteriais, netrukdydami kitiems kandidatams. Kiekvienas kandidatas, kol iki egzamino pabaigos liks pusantros valandos, kompiuteriu galės naudotis **vieną kartą ne ilgiau kaip 20 min. arba du kartus ne ilgiau kaip po 10 minučių.** Jei kandidatas iki egzamino pabaigos likus pusantros valandos kompiuteriu nepasinaudojo ar pasinaudojo tik vieną kartą 10 min., jis kompiuteriu galės naudotis tik vieną kartą ir ne ilgiau kaip 10 min. tuo atveju, jei bus kompiuterio laukiančių kitų kandidatų.

Lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino vykdymo naujovės

- Kandidatas, prireikus kompiuteryje esamų literatūros kūrinių, pakelia ranką ir, **jeigu kompiuteriu nesinaudoja kitas grupės kandidatas, vykdytojas arba leidžia nueiti iki kompiuterio, arba padeda nešiojamąjį kompiuterį ant kandidato stalo** ir stebi, ar kandidatas nesinaudoja egzaminui neskirta medžiaga. Vykdytojas vykdymo protokole pažymi, kiek laiko kandidatas naudojo kompiuteriu.
- **11.30 val. vykdytojas paskelbia, kad iki egzamino pabaigos liko pusantros valandos ir kiekvienas kandidatas kompiuteriu galės naudotis tik vieną kartą ir ne ilgiau kaip 10 min. tuo atveju, jei yra kompiuterio laukiančių kitų kandidatų.**

Lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino vykdymo naujovės

- Egzamino vykdymo centrus savivaldybės teritorijoje skiria savivaldybės administracijos direktorius arba jo įgaliotas asmuo. Tai reiškia, kad kiekviena savivaldybė turės apsispręsti, **kur – salėje ar klasėje – vykdys** lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzaminus.

Lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino vykdymo naujovės

- Rekomenduojama, prieš
apsisprendžiant, kur vykdyti,
įsivertinti šio egzamino vykdymo
instrukcijoje kandidatams numatytą
galimybę egzamino metu
naudotis privalomų programinių
autorių kūriniais, pateiktais
elektroniniu formatu.

Lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino vykdymo naujovės

- Manoma, kad egzamino vykdymo centras turėtų būti aprūpintas ne tik **būtinu kompiuterių skaičiumi, bet ir atsarginiais kompiuteriais, geriausia, nešiojamaisiais**, kurie, esant poreikiui, gali būti panaudoti per egzaminą.

PATEIKTI (ATLIKTI) ARTIMIAUSIU METU

Iki 02-15 d. Brandos darbo vadovas vertina mokinio brandos darbo aprašą, patikrintą elektroninio sutapimų atpažinimo sistema, taip pat sukurtą produktą, jeigu toks yra. Visus savo įvertinimus jis fiksuoja vertinimo lape ir šį lapą perduoda vertinimo komisijos pirmininkui.

Ne vėliau Brandos darbo vadovas brandos darbo aprašus kaip iki 2018 elektroniniu formatu pateikia vertinti brandos m. vasario darbo vertinimo komisijos pirmininkui.

19 dienos

PATEIKTI (ATLIKTI) ARTIMIAUSIU METU

Iki 02-24 d. **Prašymą laikyti dalykų brandos egzaminus kandidatas teikia:**

mokinys – savo mokyklos vadovui;

buvęs mokinys – mokyklos, išdavusios mokymosi pasiekimų pažymėjimą, vadovui.

eksternas – bazinės mokyklos vadovui; eksternas, nepateikęs prašymo iki vasario 24 dienos, gali teikti prašymą pasibaigus prašymų teikimų laikui, bet ne vėliau kaip likus 7 darbo dienoms iki pakartotinės sesijos pradžios, – Kauno miesto bazinės mokyklos (**Kauno Antano Smetonos gimnazijos**) vadovui.

PATEIKTI (ATLIKTI) ARTIMIAUSIU METU

- **Eksternas**, nepateikęs prašymo iki vasario 24 dienos, bet pateikęs jį pasibaigus prašymų teikimo laikui ne vėliau kaip likus 7 darbo dienoms iki pakartotinės sesijos pradžios (**iki 06-13 d.**), – Kauno miesto bazinės mokyklos (**Kauno Antano Smetonos gimnazijos**) vadovui, gali laikyti visus egzaminus, išskyrus menų, technologijų mokyklinius ir gimtosios kalbos (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) mokyklinio brandos egzamino I dalį.

PATEIKTI (ATLIKTI) ARTIMIAUSIU METU

- Kandidatai prašymą dėl muzikologijos brandos egzamino muzikinės klausos testo tipo pasirinkimo pateikia ne vėliau **kaip prieš 5 darbo dienas iki brandos egzamino**. Laiku nepateikę prašymo, kandidatai atlieka muzikinės klausos A tipo testą.
- Mokiniai, kurie mokosi pagal profesinio mokymo programos modulius arba profesinio mokymo programą, kuri vykdoma kartu su vidurinio ugdymo programa, *pasirinkę technologijų mokyklinį brandos egzaminą*, prašyme **nurodo profesinio mokymo programos pavadinimą ir jos kodą**.
- **Pasirinkto dalyko brandos egzamino ir jo tipo ar individualaus ugdymo plano dalyko brandos darbo keisti neleidžiama.**

PATEIKTI (ATLIKTI) ARTIMIAUSIU METU

Iki 02-24 d. Atsakingas asmuo duomenų perdavimo sistemoje KELTS **per dvi darbo dienas patikrina** ir, jei reikia, Mokinių registre ištaiso iki vasario 24 dienos įvestus duomenis apie mokinių pasirinktus brandos egzaminus, atitinkamų dalykų kursus, pirmojo pusmečio įvertinimus, buvusių mokinių ir eksternų pasirinktus brandos egzaminus.

Iki 02-24 d. **Mokinys ir buvęs mokinys** nuo brandos egzaminų **atleidžiami** mokyklos **vadovo įsakymu**, jeigu yra pasirinkę laikyti užsienio kalbos valstybinį brandos egzaminą ir iki pirmojo pagrindinės sesijos brandos egzamino ar jo dalies, nustatytos įskaitos ir brandos egzaminų tvarkaraščiuose, mokyklos vadovui pateikė **tarptautinį užsienio kalbos egzaminą, kurio įvertinimas pagal Bendruosius Europos kalbų metmenis yra ne žemesnio kaip B1 lygio, išlaikymo dokumentą ir prašymą atleisti** nuo valstybinio brandos egzamino. **Prie įsakymo pridedama tarptautinio egzamino išlaikymo dokumento kopija.**

PATEIKTI (ATLIKTI) ARTIMIAUSIU METU

Iki 02-26 d. Brandos darbo vertinimo komisijos pirmininkas pateiktus brandos darbo aprašus elektroniniu formatu paskirsto vertinimo komisijos nariams. Vieną brandos darbo aprašą vertina ne mažiau kaip du vertinimo komisijos nariai. Per 5 darbo dienas **(iki 2018 m. vasario 26 d.)** vertintojai perskaito paskirtus aprašus ir komisijos pirmininkui elektroniniu formatu pateikia preliminarinius įvertinimus bei pastabas dėl brandos darbo aprašo atitikties vertinimo kriterijams.

PATEIKTI (ATLIKTI) ARTIMIAUSIU METU

Iki 02-28 d.

- **Vertinimo komisijos pirmininkas per 2 darbo dienas (iki 2018 m. vasario 28 d.)** brandos darbo vadovui elektroniniu formatu pateikia įvertintus aprašus ir pastabas. Mokinys pagal pastabas gali koreguoti aprašą. Mokinio pakoreguotą aprašą darbo vadovas pateikia vertinimo komisijos pirmininkui likus ne mažiau kaip 7 darbo dienoms iki brandos darbų pristatymo. **Per 2 darbo dienas vertinimo komisijos pirmininkas** dar kartą perduoda **vertintojams aprašus** elektroniniu formatu. Galutinį brandos darbo aprašo įvertinimą vertintojai pateikia brandos darbo pristatymo dieną.

PATEIKTI (ATLIKTI) ARTIMIAUSIU METU

Iki 03-01 d. Kandidatams, turintiems sveikatos sutrikimų, patvirtintų gydytojų konsultacinės komisijos pažymomis, pagal šios komisijos rekomendaciją sudaromos brandos egzamino vykdymo sąlygos.

Prašymą kartu su gydytojų konsultacinės komisijos pažyma iki kovo 1 dienos mokinyss ir buvęss mokinyss pateikia mokyklos vadovui, eksternas – bazinės mokyklos (Kauno Antano Smetonos gimnazijos) vadovui. Namie mokytas mokinyss, negalintis atvykti į dalyko brandos egzamino centrą, todėl pageidaujantis laikyti brandos egzaminus ir pristatyti brandos darbą namie, raštu teikia prašymą mokyklos vadovui.

PATEIKTI (ATLIKTI) ARTIMIAUSIU METU

Iki 03-01 d. Atsakingas asmuo duomenų perdavimo sistemoje KELTS **sudaro sąrašą kandidatų, turinčių specialiujų ugdymosi poreikių**, kuriems reikalingi brandos egzamino užduoties formos, vykdymo ir vertinimo instrukcijų pritaikymai, ir turinčių sveikatos sutrikimų, kuriems sudaromos atitinkamos vykdymo sąlygos. **Mokyklos vadovas sąrašą patvirtina parašu** ir kartu su pirminės sveikatos priežiūros įstaigos gydytojų, gydytojų konsultacinės komisijos ar pedagoginės psichologinės tarnybos (švietimo pagalbos tarnybos) išduotomis pažymomis perduoda savivaldybės administracijos švietimo padaliniui.

PATEIKTI (ATLIKTI) ARTIMIAUSIU METU

Iki 03-01 d. Atsakingas asmuo **parengia raštus dėl specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių kandidatų**, kuriems reikalingi brandos egzaminų užduoties formos, vykdymo ir vertinimo instrukcijų pritaikymai, ir sveikatos sutrikimų turinčių kandidatų, kuriems reikalingos atitinkamos egzamino vykdymo sąlygos, juos įveda į duomenų perdavimo sistemą KELTAS ir kartu su kandidatų pateiktomis pirminės sveikatos priežiūros įstaigos gydytojų, gydytojų konsultacinės komisijos ar pedagoginės psichologinės tarnybos (švietimo pagalbos tarnybos) išduotomis pažymomis. Informacija apie mokinio, buvusio mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius pateikiama jo ar jo teisėto atstovo raštišku sutikimu.

PATEIKTI (ATLIKTI) ARTIMIAUSIU METU

Iki 02-02 d. Mokyklos vadovo įsakymus „Dėl deleguojamų asmenų (pavaduotojų ugdymui, skyrių vedėjų, dalykų mokytojų ir/ar specialistų) į brandos darbo vertinimo komisijas“. Būtina atsižvelgti į kandidatų, pasirinkusių rengti brandos darbą skaičių, pasirinktų darbų sritis, temas.

PATEIKTI (ATLIKTI) ARTIMIAUSIU METU

01-10-02-07 d. Vyksta **VBE kandidatų darbų vertintojų registracija** duomenų perdavimo sistemoje KELTAS. Ypač svarbu registruoti vertintojus užsienio kalbų kalbėjimo dalims. Būtina atlikti namų užduotis. **Rekomenduojama** į 2018 metų užsienio kalbos (anglų, prancūzų, rusų, vokiečių) kalbėjimo dalies vertinimą įtraukti tuos dalykų mokytojus, kurie 2012-2017 m. dalyvavo egzamino kalbėjimo dalies vertintojų mokymuose ir kurie turi VBE kandidatų darbų (raštu ir žodžiu) vertinimo patirties.

PATEIKTI (ATLIKTI) ARTIMIAUSIU METU

02-01-02-07 d. Duomenų perdavimo sistemoje
KELTAS, patikrinus ir suderinus
su mokyklų vadovais,
patvirtinami užregistruoti
užsienio kalbos (anglų,
prancūzų, rusų, vokiečių)
kalbėjimo dalies vertintojai.

PATEIKTI (ATLIKTI) ARTIMIAUSIU METU

- Iki 02-28 d. Mokytojų sąrašą** nurodant vardą, pavardę, dalyką ir kvalifikacinę kategoriją (lietuvių kalbos ir literatūros, muzikologijos ir gimtosios kalbos (rusų) mokyklinių brandos egzaminų kandidatų darbams vertinti).
- Iki 02-28 d. Pateikti mokytojų sąrašą** (pagal į įstaigas išsiųstą lentelę), nurodant vardą, pavardę, dalyką ir kvalifikacinę kategoriją, kitą darbovietę, artimuosius, laikančius brandos egzaminus, ir visa tai patvirtinus parašu, valstybinių brandos egzaminų (tarp jų užsienio kalbų kalbėjimo dalių) vykdymui.

PATEIKTI (ATLIKTI) ARTIMIAUSIU METU

Iki 03-01 d.

Atsakingas asmuo **raštus dėl specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių kandidatų**, kuriems reikalingi brandos egzaminų užduoties formos, vykdymo ir vertinimo instrukcijų pritaikymai, ir sveikatos sutrikimų turinčių kandidatų, kuriems reikalingos atitinkamos egzamino vykdymo sąlygos, juos įveda į duomenų perdavimo sistemą KELTAS ir kartu su kandidatų pateiktomis pirminės sveikatos priežiūros įstaigos gydytojų, gydytojų konsultacinės komisijos ar pedagoginės psichologinės tarnybos (švietimo pagalbos tarnybos) išduotomis pažymomis perduoda savivaldybės administracijos švietimo padalinio atsakingam specialistui patikrinti (Vilijai Adaškevičienei, J. Gruodžio g. 16, 109 kab.), o šis juos perduoda Nacionaliniam egzaminų centrui.

PATEIKTI (ATLIKTI) ARTIMIAUSIU METU

Iki 03-04 d. Mokyklos duomenų perdavimo sistemoje KELTAS išspausdintus, kandidatų pasirašytus ir mokyklos vadovo parašu patvirtintus **kandidatų brandos egzaminų pasirinkimų sąrašus (2 egz.)** atsakingas asmuo pateikia savivaldybės administracijos švietimo padaliniui (Švietimo skyriui (J. Gruodžio g. 16.), Vilijai Adaškevičienei, 109 kab.), o šis juos perduoda Nacionaliniam egzaminų centrui. Jei nėra mokinio parašo, papildomai pateikiamos kandidatų prašymų kopijos.

Iki 03-10 d. Atsakingas asmuo **sudaro sąrašus** mokinių ir buvusių mokinių, kurie: brandos egzaminus laikys namie, atskiroje patalpoje. Sąrašo kopiją e. paštu pateikia atsakingam specialistui vilija.adaskeviciene@kaunas.lt

Žvelg į priekį su viltim!

Nuostabus gyvenimas - prasideda nuo gražios dienos.

Stebuklai ten - kur jais tikima.

Ir kuo dažniau jais tikima, tuo dažniau jie pilnai išsipildo.

**DĖKOJU UŽ DĖMESĮ IR
NUOŠIRDŽIAI, ATSAKINGAI
ATLIEKAMĄ SUNKŲ DARBĄ**